

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte om enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de geannoteerde agenda voor de informele energieraad op 2 en 3 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 316):

De vragen en opmerkingen zijn op 22 april 2011 aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voorgelegd met het verzoek deze te beantwoorden uiterlijk woensdag 27 april 2011 om 12.00 uur.

- **Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het PvdA
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66
- **Reactie van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie**

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Routekaart Energie 2050 en van de geannoteerde agenda van de Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 2 en 3 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 316). De leden van de VVD-fractie hebben nog wel enkele opmerkingen en vragen bij de geannoteerde agenda.

De leden van de VVD-fractie zien een routekaart van een «low carbon economy» als een routekaart naar onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Met betrekking tot de Routekaart Energie 2050 proberen de leden van de VVD-fractie «factbased politics» te bedrijven. Volgens de leden van de VVD-fractie moet een dergelijke routekaart dus gebaseerd zijn op feiten en realistische en haalbare doelen stellen. Deze week vergadert de Kamer ook over de doelstellingen voor 2020. De Routekaart Energie 2050 werkt door op deze doelen. De 2020-doelstellingen worden op dit moment (als het gaat om energie-efficiëntie) niet gehaald. Wat betekent dit volgens de minister voor de Routekaart Energie 2050? Is de huidige 99 procent energiereductie in 2050 wel haalbaar? Tijdens de informele energieraad moet Nederland dus pleiten voor realistische doelen.

De leden van de VVD-fractie streven naar een gezonde energiemix die schoon, betaalbaar en betrouwbaar is. De informele energieraad zou zich naast het «schoon»-element dus ook bezig moeten houden met het de elementen «betaalbaar» en «betrouwbaar». In 2050 is de energievraag verdubbeld en dreigen zelfs enorme tekorten. Hoe vangen wij deze vraag op en hoe past dit in de Routekaart Energie 2050? Hoe zorgen wij er bovendien voor dat de energie ook nog eens betaalbaar blijft?

Om te voldoen aan deze uitdagingen kunnen wij volgens de leden van de VVD-fractie geen enkele techniek uitsluiten. De leden van de VVD-fractie onderschrijven dus de visie van het kabinet met betrekking tot het belang van de gasrotonde. Gas is een relatief betaalbare, betrouwbare en schone brandstof. Wij mogen de andere middelen echter niet vergeten. Een goed en veilig Europees kernenergieprogramma behoort bijvoorbeeld ook hiertoe, net zoals innovatie op het gebied van zon, wind en biomassa. Bij het behalen van de Europese doelen en het invullen van de Routekaart Energie 2050 moeten exploitatiesubsidies volgens de leden van de VVD-fractie zoveel mogelijk worden vermeden. Zij verbloemen het probleem maar tijdelijk en dragen niet bij aan een structurele oplossing.

Het klimaatprobleem is een mondiaal probleem. Effectief klimaatbeleid zal dus enkel tot stand komen indien wij over de landsgrenzen heen kijken en ook buiten Europa gemeenschappelijk beleid voeren. Door de CO₂-reductie in de Europese Unie en tegelijkertijd de Europese consumptiestijging zal de CO₂-productie zich naar buiten Europa verplaatsen. Wij importeren dus eigenlijk CO₂. De mondiale CO₂-reductiedoelstellingen worden hierdoor niet behaald en economisch verliest Europa haar concurrentiepositie en productie. De leden van de VVD-fractie willen dan ook dat de doelstellingen en middelen (zoals het Emissions Trading System, ETS) zoveel mogelijk op mondiale schaal gesteld en geïmplementeerd worden. Hoe kijkt de minister – ook in het licht van bovengenoemde – aan tegen de berekening van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) dat CO₂ doorstijgt tot zeker 650 ppm?

Momenteel heeft elke lidstaat een eigen nationale doelstelling voor duurzame energie met eigen en vaak verschillend nationaal stimuleringsbeleid. Harmonisatie van stimuleringsregimes voorkomt «subsidieconcurrentie» tussen lidstaten en leidt tot miljarden aan jaarlijkse besparingen. De leden van de VVD-fractie onderschrijven dat lidstaten meer met elkaar moeten samenwerken. Volgens de leden van de VVD-fractie moeten de beperkingen voor het behalen van de doelstellingen buiten de eigen landsgrenzen dan ook worden weggenomen en mogen nationale doelstellingen ook in samenwerking met of in het buitenland worden behaald.

Een aantal Nederlandse organisaties heeft een inbreng geleverd in de consultatierondes. Zijn er uit deze inbrengen nog zaken die de minister specifiek meeneemt naar de informele energieraad? Een aantal Europese landen (waaronder Frankrijk en Engeland) heeft ook een inbreng geleverd tijdens deze consultatie. Waarom Nederland niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 2 en 3 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 316). De leden van de PvdA-fractie vragen het kabinet op een aantal punten een toelichting te geven.

De leden van de PvdA-fractie vragen het kabinet een reactie op hun voorstel om ook de energie-efficiencydoelstellingen van 20% in 2020 bindend te verklaren. Op die manier moeten de lidstaten ambitie tonen en komt er een level playing field in Europa. Is het kabinet dat met de leden van de PvdA-fractie eens? Onderschrijft het kabinet de conclusie van de Europese Commissie dat zonder aanvullende maatregelen de doelstelling niet wordt gehaald? Zo nee, kan het kabinet aangeven op basis waarvan zij denkt dat de doelstelling wel wordt gehaald?

Kan het kabinet toelichten op welke wijze de huidige prestaties worden omgezet in de benodigde ambitie van 2% besparing per jaar?

Kan het kabinet een overzicht geven van de lidstaten die in de aanloop naar deze raad hebben laten weten dat ze de logica van de commissie delen en dus naar een doelstelling van 25% CO₂-reductie voor de EU zouden willen?

Hoewel formeel niet in de geannoteerde agenda als onderwerp genoemd, kunnen de leden van de PvdA-fractie zich voorstellen dat er op de raad ook gesproken zal worden over kernenergie. De leden van de PvdA-fractie stellen zich op het standpunt dat eerst alle lessen, inclusief de evaluatie

van het International Atomic Energy Agency (IAEA), uit de ramp in Fukushima getrokken moeten worden alvorens wordt overgegaan op het eventueel verlenen van een vergunning voor een nieuwe kerncentrale. Deelt het kabinet dit standpunt? Zo nee, waarom niet?

Heeft het kabinet ook een inbreng geleverd op de Routekaart Energie 2050 van de Europese Commissie? Zo ja, kan deze dan naar de Kamer worden gestuurd? Zo nee, waarom heeft het kabinet dat niet gedaan terwijl andere lidstaten zoals België, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk wel een inbreng hebben geleverd?

Het kabinet concludeert dat Nederland binnen de Europese Unie een sterke positie heeft op het gebied van Wind op zee en zonnecellen. De leden van de PvdA-fractie spreken dit niet tegen maar zien graag onderbouwd waarom het kabinet dit vindt en op welke manier zij deze sectoren op de korte en middellange termijn gaat ondersteunen.

Is het kabinet bereid om dit ook voor te stellen aan andere lidstaten met plannen voor een nieuwe kerncentrale? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie danken de minister voor de geannoteerde agenda van de Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 2 en 3 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 316). De leden van de CDA-fractie stemmen in algemene zin in met de inzet van het Nederlandse kabinet en de zeven inhoudelijke aandachtspunten voor de Routekaart Energie 2050. De leden van de CDA-fractie hebben nog wel een paar vragen.

Kan de minister aangeven waarom Nederland – blijkens de website van de Europese commissie – geen inbreng heeft geleverd op de consultatie-ronde over de Routekaart Energie 2050? Wat doet de minister om samen met gelijkgestemde landen zoals Duitsland en Scandinavische landen op te trekken?

Wat zou een geïntegreerde Europese energiemarkt betekenen voor de consument en bedrijven die energie afnemen? Welke stappen zijn genomen en moeten nog genomen worden om tot een Europees energiemarkt te komen?

De leden van de CDA-fractie onderschrijven dat het belangrijk is dat het ETS robuust en solide wordt. Welke randvoorwaarden zijn er naar het oordeel van de minister voor dit Europese systeem nodig om tot een dergelijk robuust en solide systeem te komen?

Hoe ziet de minister de nieuwe Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+ regeling) ingepast in een gelijk speelveld voor hernieuwbare energie? Kan de Kamer geïnformeerd worden over het onderzoek en de uitwerking door het kabinet van de Richtlijn Hernieuwbare Energie?

Voor de leden van de CDA-fractie is de ontwikkeling van de gasrotorde een belangrijke kans voor Nederland.

Het versterken van de focus op energie-innovatie binnen de bestaande EU-budgetten zou een goede ontwikkeling zijn. Bij EU-budgetten is vaak cofinanciering nodig, hoe denkt de minister te borgen dat er ook gebruik gemaakt wordt van beschikbare EU-financiering voor onderzoek? De leden van de CDA-fractie pleiten ook voor focus van EU-onderzoek op de omwerking van kernafval.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de aandachtspunten die het kabinet formuleert voor de informele Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 2 en 3 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 316). De leden van de D66-fractie maken graag gebruik van de gelegenheid om hier vragen over te stellen aan de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

De leden van de D66-fractie delen de inschatting dat een geïntegreerde Europese energiemarkt van essentieel belang is voor een koolstofarme energievoorziening in 2050. Zij vragen het kabinet te wijzen op het succes van de marktkoppeling in Noordwest Europees verband en in het overleg met andere EU landen te benadrukken dat verdere integratie gebaat is bij volledige ont koppeling van de netwerkactiviteiten van de commerciële activiteiten. De leden van de D66-fractie merken op dat een toenemende mate van interconnectie kan betekenen dat netwerkproblemen zoals congestie op nationale hoogspanningsnetten veroorzaakt kunnen worden buiten de grenzen van individuele landen – bijvoorbeeld wanneer een overschot aan elektriciteit vanuit Noord Duitsland via het Nederlandse net naar het zuiden van Duitsland stroomt. Zij vragen het kabinet in het licht hiervan de verwachte congestie binnen Nederland actief aan de orde te stellen in Europees verband, met de kanttekening dat deze problematiek gezamenlijk kan en moet worden aangepakt.

De leden van de D66-fractie kunnen zich vinden in de lijn van het kabinet waar het gaat om een gezamenlijk optreden in klimaatonderhandelingen. De leden van de D66-fractie vragen het kabinet zo mogelijk uiteen te zetten hoe hier handen en voeten aan gegeven kunnen worden richting de komende klimaatonderhandelingen in Durban. Is het mogelijk, zo vragen de leden van de D66-fractie zich af, om op bepaalde specifieke onderdelen van de klimaatonderhandelingen een gezamenlijke EU-delegatie in plaats van een nationale delegatie te sturen?

De leden van de D66-fractie onderschrijven dat carbon leakage een potentieel probleem vertegenwoordigt. De leden van de D66-fractie zijn echter van mening dat de mate waarin dit verschijnsel daadwerkelijk optreedt op dit moment onvoldoende onderbouwd is. Naar mening van de leden van de D66-fractie zou de inschatting hiervan gebaseerd moeten zijn op onderzoek en niet op de uitkomst van een lobby door de relevante sectoren. Zij vragen de minister dit onder de aandacht te brengen bij zijn Europese collega's.

De leden van de D66-fractie zijn sterke voorstanders van het benutten van kansen om grensoverschrijdend invulling te geven aan de meest effectieve en efficiënte realisatie van de gezamenlijke Europese ambitie ten aanzien van duurzame energie. Zij vragen de minister om in dit kader in EU-verband aandacht te vragen voor de mogelijkheid om gezamenlijk op te trekken ten aanzien van de realisatie van windenergie op de Noordzee. Is de minister bereid opnieuw, zo mogelijk in samenwerking met het Verenigd Koninkrijk en andere landen die het idee van een North Sea grid ondersteunen, in EU-verband de mogelijkheid van gezamenlijke «North Sea goals» te opperen? Kan de minister in het verlengde van de aangehouden motie Schouw (Kamerstuk 21501-20, nr. 499) pleiten voor grensoverschrijdende of gezamenlijke financiering van projecten, bijvoorbeeld door de combinatie van (onderdelen van) een eventueel net op zee met een windpark op grote afstand van de kust als mogelijk proef project voor Europese financiering ter sprake te brengen?

De leden van de D66-fractie vragen de minister met het oog op de nadere uitwerking van de actuele voorstellen ten aanzien van het energiebeleid

tevens het rapport van de Taskforce Wind op zee onder de aandacht te brengen van zijn Europese collega's en de Europese Commissie.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat de ontwikkeling van een algemeen aanvaard certificeringssysteem gebaseerd op wettelijke normen voor groen gas, vergelijkbaar met de garanties van oorsprong voor elektriciteit, van belang is voor Nederland vanuit de ambitie om een positie als gasrotonde te verwerven. Zij vragen daarom de minister in Europees verband dit gemis onder de aandacht te brengen. Is het mogelijk, zo vragen deze leden zich af, om een systeem zoals dat van Vertogas, de dochteronderneming van Gasunie, Europees uit te rollen?

De leden van de D66-fractie vragen de minister in het kader van de discussie over innovatie de aanbevelingen van het recente rapport «Naar de kern van de bio-economie: De duurzame beloftes van biomassa in perspectief» onder de aandacht te brengen. Met name vragen de leden van de D66-fractie de minister of hij bereid is om bij zijn Europese collega's het idee van beleid dat er op gericht is om biomassa de waardepiramide te laten «beklimmen» (aandachtspunt 2 in de aanbevelingen van het rapport) als leidraad voor het hieraan gelieerde innovatie- en onderzoeksbeleid onder de aandacht te brengen.

De leden van de D66-fractie vragen de minister gedurende de informele energieraad een constructieve houding aan te nemen ten aanzien van Europese initiatieven op het gebied van energiebesparing. Naar mening van de leden van de D66-fractie zou de minister in ieder geval steun moeten uitspreken voor het realiseren van de gezamenlijk geformuleerde Europese ambitie zoals deze omschreven wordt in de Low Carbon Economy Roadmap en vastgelegd in de EU2020-doelstellingen. De leden van de D66-fractie vragen de minister tijdens het overleg te zoeken naar mogelijkheden van overeenstemming met andere landen, los van de vraag of energiebesparing een instrument of een doel op zich is. Naar mening van de leden van de D66-fractie zou dit bijvoorbeeld kunnen door een kostencurve op te stellen van mogelijke besparingsmaatregelen op basis waarvan bepaald zou kunnen worden welke ingrepen een kosteneffectieve manier kunnen bijdragen aan de eerder genoemde doelstellingen.

De leden van de D66-fractie vragen de minister de recente discussie rondom de activiteiten van Shell in Nigeria onder de aandacht te brengen van zijn Europese collega's. Is de minister bereid een lans te breken voor een krachtig Europees extern energiebeleid dat zich niet alleen richt op voorzieningszekerheid, een gelijk speelveld en goede marktwerking maar ook op aandacht voor de neveneffecten van de Europese vraag naar energie voor mensenrechten in gebieden zoals de Niger-delta?

II. REACTIE VAN DE MINISTER

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Blacquière